

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

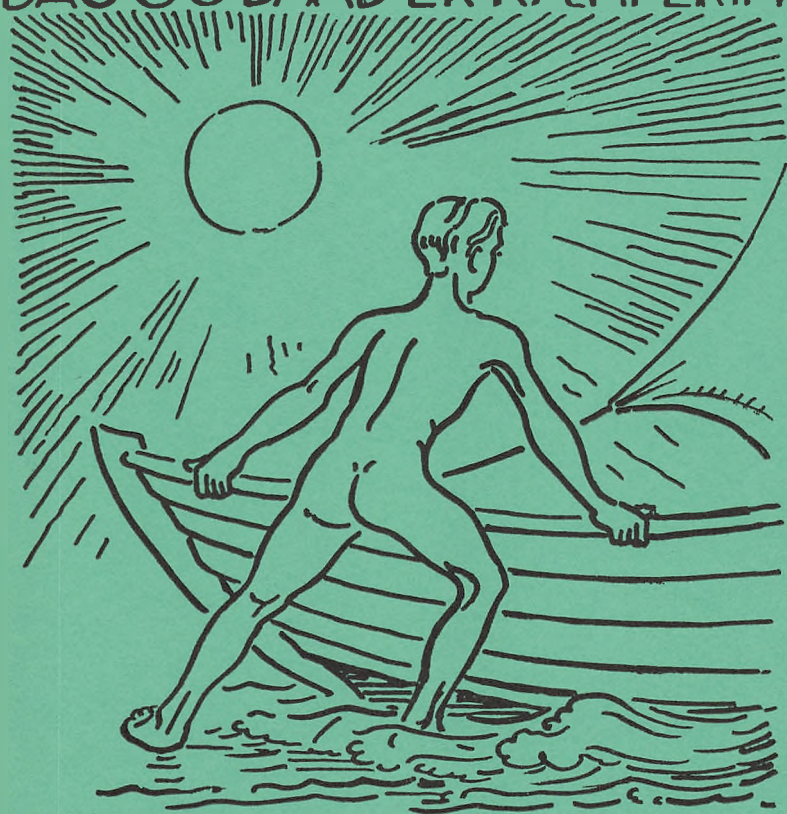
Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

H

12

GLÅMSBIERG FRI- OG EFTERSKOLES ÅRSSKRIFT

DAG OG DÅD ER KÆMPERIM

UDGIVET AF ELEVFORENINGEN

1 9 6 1

Statens pædagogiske Studiesamling
København

*Glamsbjerg frit
Ips. Børns bog-Tjen*

GLAMSBJERG FRI- OG EFTERSKOLES

ÅRSSKRIFT

Dag og dåd er kæmperim

UDGIVET AF ELEVFORENINGEN

1961

GUNNAR OLSEN
1905-1961

Målet

Tale ved forældredag 11. oktober 1960

Der er mange erhverv, hvis udøvere er så lykkelige, at når de tager fat på et arbejde, ved de på forhånd, hvad der skal komme ud af det. Det gælder, når snedkeren giver sig i kast med at fremstille et smukt teaktræsbord, eller når bageren laver napoleonskager. Han kan måske være mere eller mindre heldig med sin kage eller sit bord, nå kortere eller længere i retning af det fuldkomne, men om kagens eller bordets form og formål hersker der ingen tvivl. Sådan er det for håndværkeren, og jeg vil tro, at kunstneren har det på samme måde, i alt fald har han for sit indre øje en forestilling om, hvordan det skal tage sig ud, det billede, han nu vil male. Digteren går frem efter en plan, en komposition, så han opnår sin hensigt: at gøre indtryk på dem, han skriver for, eller at give udtryk for det, han føler.

Det har slået mig, at vi i skolen er noget anderledes indstillet. Der er rigtignok sagt store og smukke ord om skolens mål, og der kan sikkert siges meget godt sådan i al almindelighed. Der er bare det, at det almindelige har forbavsende lidt interesse. Det virkelig betydningsfulde er *skolens mål med den enkelte*. Det var det, jeg ville forsøge at sige noget om her.

Skolen har tre områder for sit virke – den *danske* skole har det i alt fald: det faglige (dygtiggørelsen), det menneskelige (det humanistiske) og det kristelige.

Det første: det faglige, skal jeg ikke sige meget om, dels fordi denne side virkelig har sit mål nogenlunde fastlagt, eller måske snarere er inde i et nogenlunde fastlagt spor, som i det væsentlige er bestemt af, hvad samfund og konkurrence kræver. De krav, som fra den side stilles, må jo opfyldes, for enhver af vore elever skal jo en dag indtage sin plads i samfundet og klare sig i

den konkurrence, han eller hun der møder. Den nye betænkning vedrørende undervisningen i folkeskolen fastlægger da også kravene fag for fag, og overalt er der tale om en forøgelse af kravene, en forøgelse, der forudsætter længere skolegang og betyder, at et større ansvar lægges over på skolen.

Jeg er ikke ganske sikker på, at »skolen« som sådan er utilfreds med dette, for et sådant ansvar giver nødvendigvis en tilsvarende betydning og central stilling (er det ikke en »nøglestilling«, man kalder det?), gør skolen til en betydelig magtfaktor i staten, hvad den vel allerede i nogen grad er. Gennem erhvervsvejledningen, gennem udtalelser og anbefalinger er skolen med til at bringe »alt« på sin rette plads og bliver i menneskers og – desværre vel også – i egen bevidsthed den første store forhindring, der skal klares og overvindes, mens den i al beskedenhed allerhøjest burde være en hjælp på vejen fremefter.

Den tilfredshed skolen eventuelt føler ved sin centrale stilling, vakler måske ved nærmere eftertanke, når det klares, at skolens ansvar jo ikke blot angår den faglige succes, men også de to andre »sider« af sagen: det menneskelige og kristelige.

Medens der tilsyneladende har været let spil, når der skulle opnås enighed om det faglige, om dygtiggørelsen, falder det nok anderledes tungt at mødes, når det menneskelige er på tale. Der er ikke så få, der er tilbøjelige til at mene, at det menneskelige er i orden, når blot børnene har fået lært at opføre sig nogenlunde skikkeligt, at sige »De« til fremmede mennesker, være flittige og pålidelige, kort sagt alt det, som man nu venter, at læreren skal skrive om dem i en anbefaling. Vi kan da godt gå en tak videre og blive enige om, at det er vidunderligt, hvis man får dem lært at blive hensynsfulde, især fordi det er så behageligt for deres medmennesker, der så bedre kan dyrke deres egoisme i fred. Eller at vi får børnene lært at være tålmodige, f. eks. tålmodige skatteborgere, der lader sig presse til sidste dråbe – jeg mener øre.

Alt det, jeg her har nævnt, vil af mange blive anset for skolens egentlige mål, hvad det menneskelige angår. Og hvorfor? Fordi den verden, vi lever i, så kan blive ved med at være, som den er. Tålmodige, hensynsfulde, »dannede« mennesker gør ikke oprør.

De bliver velsmurte led i samfundets maskineri, og det hele bliver så dejligt nemt.

Besyderligt nok er det gået sådan, at medens mennesker har dyrket og stadig dyrker nemhedens evangelium, så opstår der den vanskelighed, at den verden, vore børn og børnebørn skal leve i, takket været teknikkens sejrsgang bliver helt anderledes end den, vi lever i. Forleden så jeg, at næsten alt nu er mekaniseret i USA (for slet ikke at tale om USSR), dog så man med bekymring på, at man endnu savnede den *elektriske salmebog!*

Men netop fordi den nye verden er så forskellig fra den gamle, stiller den andre krav til mennesker, og også andre krav til opdragelsen. Det gør det sandelig ikke nemt! Ved at stræbe efter det nemme er vi altså med til at fremme det svære. Det er svært at være menneske i en fuldmekaniseret tid.

Jeg kom for nogen tid siden ud for at aflægge et besøg i en lille fynsk landejendom af den størrelse, som mand og kone passer uden fremmed hjælp, en ejendom med gamle, stråtaktede bindingsværksbygninger, uden mekanisering værd at nævne. Jeg kom sådan hen under aften, hvor de to var kommet ind efter en lang dag i roerne, hun i sit køkken for at gøre rent og stille et beskedent aftensmåltid på bordet, han i stalden for at fodre og malke. Jeg tror faktisk, de var temmelig trætte, men det var en god træthed, der garanterede en god nattesøvn uden brug af kunstigt sløvende midler. Jeg tror også, de var sultne, en dejlig naturlig sult, hvor der ikke skulle kunstfærdige retter til for at give appetit. Og den næste dags arbejde, strengt og krævende, som det var, gjorde det klogt at give efter for appetitten for at få noget at stå imod med. Der var ikke brug for at tælle kalorierne.

Det er sundt for mennesker at leve på det niveau, hvor maden er Guds gave og derfor spises i taknemmelighed.

Jeg kunne ikke lade være med at hæfte mig ved dette besøg, da jeg forleden dag så, at vi nu ikke længere kan få friske rundstykker og kryddere søndag morgen! Ikke fordi jeg er særlig interesseret i den slags morgenbrød – langt fra! Men fordi jeg i den lille ændring ser noget symbolsk, noget, der fortæller mig om det tidehvert, vi lever i. Jeg ved jo godt, at når folk skal have rund-

stykker søndag morgen, så må bageren og hans hjælper i gang allerede lørdag nat. Og nu mangler bageren så medhjælper, og alene vil han ikke stå og arbejde lørdag nat, kan måske heller ikke overkomme arbejdet, selv om han ville.

Tager jeg fejl, når jeg tror, at det kunne være ordnet med en mindre stigning på morgenbrødets pris? Tidligere kunne det i hvert fald. Men nu sikkert ikke. Nej, for ingen bagersvend er interesseret i at ofre sin nattesøvn for en merindtægt, der for størsteparten alligevel forsvinder i skat. Er det ikke sådan, vi plejer at forklare tingene? Der skal nok være noget om snakken.

Men dermed har vi bragt tilværelsen helt ned på det materialistiske plan. Nemlig på det plan, at man sælger sit arbejde som en anden vare, man er i besiddelse af; til gengæld får man så sin løn. Og dermed er den pot ude; der er ikke mere at sige. Eller er der ikke?

Hvis jeg nu var digter, ville jeg tage Dem med hen i bageriet en sådan lørdag nat. Jeg ville gøre Dem opmærksom på, hvilken prægtig ung mand, bagersvenden er, for sådan er faktisk mange unge bagersvende i dag. Så omhyggelig med sit arbejde, så proper, så samvittighedsfuld, og ved siden af alt det andet: sportsmand, på sølvholdet, medlem af ungdomsforeningen, netop sådan en ung mand, som man kunne ønske sig til søn, eller, om galt skulle være, til svigersøn. Og så alligevel . . .

I mit barndomshjem hang der på væggen i dagligstuen et billede – en fotogravure, hedder det vist – som jeg tit kiggede på, og som jeg endnu kan genkalde for mig: en lang række skibe, der stod til havs med vældige røgskyer op af skorstenen. Det var det gode ved billederne dengang, og det var noget, som moderne kunst også nok kunne have brug for, at navnet stod under billedet. Det gjorde det også under det med skibene. »*På vagt for Danmark*«, stod der.

Jeg aner ikke, om det var et godt eller et dårligt billede, eller hvem der har malet det, men der skal nok være mange, der kender det. Men her er det altså kun billedets titel, der gælder. Det forekom mig, at der lå noget meget stort gemt i de ord. Ikke just, at det var krigsskibe, nej, men dette *at være på vagt for noget*.

At have noget, der er værd at være på vagt for. At det er noget i det arbejde, man udfører, som er mere værd end den løn, der kan betales derfor, hvadenten der så ydes overbetaling eller ej.

Det er nødvendigt at komme til at se sit liv og sit arbejde i det perspektiv. Og for nu at vende tilbage til morgenbrødet, så er det jo netop der, det skorter. Tænk, om nu den prægtige unge mand kunne se, at han var på vagt for noget, at det ikke bare drejede sig om en timeløn, han skulle betale for stor skat af, men at han var med til at skabe søndagshumør rundt om i hjemmene, at han fik et syn på sit liv og sit arbejde, der kunne hæve ham op af den krasse materialisme, som ellers alt i tiden synes at have sammensvoret sig om at trække ham ned i.

Her er skolens menneskelige opgave, af større rækkevidde end at gøre børnene til velsmurte led i samfundsmaskinen, tilfredse med deres kår, så de ikke *strejker*, hvad det er højst ubehageligt, at de gør.

Der behøver slet ikke at være noget heroisk i det foretagende. Det er ikke nødvendigt at dramatisere sagen. Men selvfølgelig er det lettest at få øje på det store drama: menneskeliv, der står på spil, som når flyvemaskinens kaptajn gør klar til nødlanding – el. lignende! Det er klart, at det virker mere storslået, end når det kun er søndagshumøret, det drejer sig om.

Alligevel må vi fastholde, at det ikke er formatet, der er det afgørende. Oehlenschläger lader i »Aladdin« den gamle skrædder Mustapha fortælle om, hvordan han har det med sine kolleger, de andre skræddere i Ispahan. Han forklarer, at når han besøger en af dem, så roser han hans kaftan, medens han til gengæld roser Mustaphas bukser. Det afgørende er ikke, hvad der bliver rost – men hensigten. Jeg hørte engang professor Vilh. Andersen fortælle, at han hvert år aflagde et nytårsbesøg hos sin store navnebroder H. N. Andersen fra Ø. K. for at takke for nogle penge, han hvert år fik at dele ud til sine studenter. »Og«, sagde professoren, »ved den lejlighed tillod jeg mig så at rose hans store kaftan, medens han til gengæld roste mine mere beskedne bukser, mit arbejde blandt de danske studenter«. – Det var nu ikke, fordi Vilh. Andersens arbejde var så beskedent, men forma-

tet var måske nok lidt mindre end H. N. Andersens. Men det kom det altså ikke an på – hver for sig var de på vagt for noget!

Hvis vi kan mødes i den anskuelse, at den menneskelige side af skolens virke må være at sigte på en livsindstilling, som er løftet op over og ud af den rene materialisme, så bliver spørgsmålet, hvordan skolen kan klare denne opgave.

Det står der ikke noget væsentligt om i den blå betænkning. Ministeriets cirkulære udtrykker *forsigtigt*, at skolen må bidrage til at give børnene idealer og hjælpe dem til at sætte sig mål i livet, men ikke et ord om, hvilke idealer – og det er vel dog ikke ligegyldigt. Jeg retter dermed i og for sig ingen bebrejdelse mod undervisningsministeriet. Når man vil opnå tilslutning over en bred front, må man udtrykke sig i bredeste almindelighed, det er prisen, og der er ikke mere at sige om den ting. Men det kan den enkelte skole ikke leve på.

Det er denne erkendelse, som de første friskoler skylder deres oprindelse. En kreds af forældre, der kunne mødes i en fælles opfattelse af mål og idealer sluttede sig sammen og oprettede deres egen skole og fandt en mand med de samme livsmål og idealer, som de turde betro deres børn til. Det overordentlige nære forhold mellem hjem og skole, som dengang var grundlaget for det hele, må stadig være idealet. Jeg tror ikke, vi i vore dage er så gode til at leve op til dette ideal, som man var i friskolens første år. Men vort møde med forældrene på forældredage og ved forældremøder er foruden de mange andre lejligheder, hvor vi taler med forældrene om børnene, stadig noget af det vigtigste skole og hjem imellem. Ved disse lejligheder føler vi, at vi stadig er på vagt for noget, og hver gang forældrene fortæller os, at børnene går glade hjemme fra om morgenen, når de skal i skole, så føler vi, at vi måske når noget af det, vi gerne ville; at vi ikke bare laver nogle hindringer, der skal overvindes, at skoleårene ikke er bare en episode i barnets liv, der skal overstås, men at vi er til hjælp, allerhelst som en udvidelse af det hjem, barnet vokser op i, ikke en anden verden, men den samme som barnet levede sine første år i, bare en større verden, og det er jo kun naturligt, nu, da barnet selv er blevet større.

Professor Lindhardt, der jo er kendt – for ikke at sige berygtet – for sine skarpe udtalelser, har på et skolemøde i Middelfart hårdt angrebet skolen for at nære den anskuelse, at barnet er som et blødt råstof, der kan formes i ethvert ønskeligt billede. Jeg må tilstå, at jeg ikke har følt mig truffet: Jeg har altid været af den anskuelse, at hvert eneste barn kom med sine egne forudsætninger, der var af den allerstørste betydning for, hvad der skulle komme ud af det hele, og at skolens opgave nr. 1 var at være tilstrækkelig vågen til at erkende disse børns forudsætninger, medens opgave nr. 2 blev at give de bedste udviklingsmuligheder til de gode forudsætninger og virke hæmmende på de dårlige. Jeg gad vist, om den gode Lindhardt ikke opdrager sine børn efter de nogenlunde samme principper. Men jeg skal indrømme ham, at når man læser den blå betænkning, kan man godt få sære tanker.

Lindhardt mener også, at skolen forsøger at oplære børnene til at tro, at livet er harmonisk, og, siger han, det er jo en ganske ukristelig anskuelse. Menneskene er sandelig alt andet end harmoniske, og deres tankegang og handlemåde er det langt fra. Hvordan så tilværelsen skulle kunne være det, er ikke let at se. Man måtte såmænd ønske, siger Lindhardt, at lærerne var noget mere uharmoniske, end de er, for så ville børnene i skolen komme til at opleve noget, der meget lignede den tilværelse, de senere kommer ud for.

Efter Lindhardts opfattelse stammer mangelen på harmoni fra, at ethvert menneske er belastet med arvesynden. Og denne arvesynd er ikke sådan noget underligt ubestemmeligt noget, som det ofte tros meget, der har været nedarvet i menneskeslægten siden Adam og Eva. Men arvesynden er en trang, mennesket har til stadighed at ville sig selv og kun sig selv. Det stemmer jo godt med det jeg har sagt om »det at være på vagt for noget«, hvilket jo egentlig betyder at *glemme sig selv*, at være optaget af noget der er større end een selv.

Denne arvesynd, siger Lindhardt, medfører naturligvis ikke harmoni, men konflikter, hvis fornemste udslag er krigene, og *naturligvis heller ikke lykke*. Men, siger han, man må da også

konstatere, at intet lykkeligt menneske nogensinde har skabt noget, som er værd at mindes. Luther, Grundtvig, Søren Kierkegård og H. C. Andersen var ulykkelige mennesker, og disharmonerede var de også. Lykkelige er kun de ganske få, som er så overlæssede med pligter, at de aldrig får tid til at betragte sig selv og anlægge betragtninger over deres egen situation, som er så optagede, at problemerne ikke når at komme inden for synsvidde.

Men derved kommer vi jo rigtignok til det afgørende i synet på mennesket: arvesynden er ikke noget, der lader sig fjerne fra mennesket ved opdragelse, vi kan ikke gennem undervisning og opdragelse gøre børnene bedre, end de er, når de kommer i skole, gøre dem gode, det vil sige uselviske. Skolens muligheder er begrænsede, synden – også arvesynden – er ikke noget, man skal opdrages eller undervises fri af, den skal man frelses fra.

Derfor bliver det skolens opgave at hjælpe forældrene at føre børnene hen til den, der kan frelse dem, og det var så skolens tredje opgave: den kristelige. Og selv om skolen synes, at den klarer den første opgave ganske godt, den med det faglige, og selv om det synes, at den skiller sig helt pænt fra den anden: det menneskelige, så er vel tiden inde til ydmyghed, når vi stilles overfor den tredje: den kristelige. Den opgave løses kun, hvor det, børnene møder i skolen, klinger af de toner, hvorunder de er vokset op i hjemmet. Her, om nogen steder, må hjem og skole række hinanden hånden, om gerningen skal lykkes.

Gunnar Olsen.

Gunnar Olsen

Det ville have virket provokerende på Gunnar Olsen, hvis man, mens han levede, f. eks. i en tale, havde forsøgt at tegne et intimt billede af ham. Den, der skal skrive om ham efter hans død, må derfor også afstå fra et sådant forsøg. Hvis man vil finde ham, må det ske der, hvor han virkede stærkest på os lærere, nemlig i et udad- og fremadvendt arbejdsomt liv.

Den intime betoelse var ikke Gunnar Olsens natur. Min kone husker en replik af ham efter en begravelse, hvor stemningen havde fortættet sig til et for ham foruroligende personligt bekenderi. Den lød: Der er da noget, der hedder åndelig blufærdighed. Med denne enkle reaktion gav han udtryk for noget, som gjaldt for ham i almindelighed. Det skal ikke forstås sådan, at blufærdighed for hans vedkommende var ensbetydende med utilgængelighed. Han var blot klog nok til at distancere sig fra den anmasselse, som så mange forkyndere gør sig skyldig i, når de giver deres sjæleliv til pris for omgivelserne. Han vidste, at det vandt ingen af parterne noget ved, eller rettere, han vidste, at det de vandt, var ufrihed og bundethed af noget, som ikke var værd at bindes af. Jeg finder heri årsagen til, at der f. eks. ofte i Gunnar Olsens foredrag og taler var noget ufuldendt. Det var en bevidst ufuldendthed, hvorved han hensynsfuldt standsede før han nåede til den tærskel, hvor hans egne følelser kunne forstyrre billedet af det, han var i færd med at fremstille. Ofte forekom det måske, at han tænkte udelukkende rationelt og lidenskabsløst. Det er heller ingen usandhed, at en politisk radikal opdragelse og indstilling og et naturvidenskabeligt syn prægede ham og tiltalte hans intelligens. Men det koldsind og den udeltagende – omend ofte venlige – reservation, som er karakteristisk for de rene typer blandt den slags mennesker, var ikke hans. Dertil havde han for megen liden-

skab og fantasi, disse gode egenskaber som gør et menneske levende og giver det mod på hverdagen. Hos Gunnar Olsen var disse egenskaber parret med et sind, der hurtigt åbnede sig for omgivelsernes krav uden at levne sig tid til alt for mange gustne overlæg. Livlig færdens indenfor som udenfor skolen, et ivrigt arbejde med de mange opgaver var hans livsens lyst. Det var denne livsens lyst, der sled ham op. Trods alt hvad der kan siges om et travlt virke, der brat og tidligt afsluttes, som tilfældet var med Gunnar Olsen, står vi egentlig her over for en god og smuk død – for så vidt sådanne ord kan bruges om døden. Vi ved, at han i de senere år – vel mest under indtryk af sygdom – overvejede at standse og puste. Men han valgte så at fortsætte sin travle hverdag. Det ville også have været vanskeligt at forestille sig ham i anden sammenhæng.

Som det før blev antydnet, trådte Gunnar Olsens lidenskab og fantasi ikke så meget frem i en forkyndelse. Det skete mere i et arbejde og en metode. – Det er af betydning nærmere at begrundede dette. – Der er blevet sagt en del om Gunnar Olsen som læreren. Herom skriver Poul Jørgensen andetsteds i årsskriftet, og som en af Gunnar Olsens gamle elever gør han det med større viden, end den jeg besidder. Må der alligevel være mig et par bemærkninger tilladt også om dette i denne forbindelse. Forstanderen og læreren hører nemlig nært sammen i Gunnar Olsens personlighed. Om denne hans lærerpersonlighed erfarede den unge lærer hurtigt en hel del, da han kom til stedet, og han har senere søgt at komme bag den uomtvistelige faglige dygtighed og de anerkendende ords almindeligheder. – Så vidt han da har set rigtigt, opdagede han her ikke nogen dyb pædagogisk hemmelighed, som ofte rundhåndet tillægges fremtrædende skolefolk, men derimod en metode i arbejdet, som har med saglighed og hæderlighed at gøre. Jeg ved godt at billedet er nuanceret, og at sagligheden tilsyneladende kunne skjule sig bag et muntert og broget gøgleri i form og humor. Men det var også kun tilsyneladende, for saglighed er ikke nødvendigvis alvorlig og kedsommelig, som alvorsmænd er tilbøjelige til at tro. Derfor kneb det vel også undertiden for sådanne at forstå

ham, men ikke for børnene. For dem er den brogede munterhed en livsbetingelse. Det er om ad denne munterhed de erhverver sig deres væsentligste viden om verden. De spares også ved dens hjælp for den moraliserende og belærende opdrager-tone, der berøver de fleste skolebørn livsmod og arbejdslyst og gør skoleliv til en højst tvivlsom affære. Gunnar Olsen vidste, at undervisning er en alvorlig sag. Derfor kunne han hænge sine egne personlige bekymringer på knagen udenfor, når han gik ind i klassen til eleverne, og give sig de mange glade muligheder i vold som mødet med dem altid beredte ham. Eleverne inspirerede ham og kaldte de frodige billeder frem i hans sind. Der må være mange Glamsbjerg friskolebørn, som i kommende år vil kunne samle sig glæde og mod på erindringen om dem.

Der stilles et ganske bestemt krav til læreren, hvis han vil tage sin undervisning alvorlig. Han må glemme sin egen betydning og sit forkynderkald og i stedet opdage eleverne og stoffet. Deri vil til alle tider bestå det virkelige revolutionerende i i al undervisning. Det er en vanskelig sag, og de fleste af os kommer vel oftest til kort – af mange grunde. – Når man søger at anskue Gunnar Olsens betydning for elever og kolleger, er det derfor af vigtighed at se, hvor langt han nåede på netop dette punkt. – Så må det naturligvis straks siges, at selvfølgelig havde Gunnar Olsen sine ringe stunder. Jeg ønsker ikke at tegne et glansbillede. Men når forbeholdet er taget, er det en utvivlsom sandhed, at han havde sans for det ene fornødne i sit virke som lærer og leder. Hvor meget der var umiddelbar gave, og hvor meget der skyldtes egen personlige indsats, er i og for sig ligegyldigt. Den slags lader sig ikke udrede. – Bag den konstante form i forholdet til andre lå hans evne til at opdage eleverne og stoffet. Trivielle kontroverser formåede aldrig at sløre denne evne. Den var den egentlige årsag til hans saglighed og hæderlighed. Herfra stammede også hans faste tro på de enkelte elevs muligheder trods forskelle i deres åndelige udrustning. Det var en redelig betænkelighed, han inderst inde nåede, når der på et lærermøde var tale om at standse en elev på vejen gennem skolen. Han talte altid utrætteligt hans sag. – Det kan

en lærer kun gøre, når hans forhold til den enkelte elev er blevet ham et sagligt og virkeligt anliggende, som ikke forstyrres alt for meget af de sekundære hensyn til kvantitet og resultat el. formål. Det er disse hensyn, som i dag mere end nogensinde måske trods kønne ord i skolebetænkninger er ved at formørke udblikket til eleverne. – Har den gamle skolekreds i Glamsbjerg mon været inde på denne sag i de senere år? – Der skulle gerne stadig være nogen, som med forstand røgtede kaldet at interessere sig for kvalitet i forholdet mellem skole og eleverne. Det synes påny ikke helt malplaceret at søge at overveje og at formulere, hvori kvalitet består. Følgende formulering er ikke min, men mon ikke gamle elever vil mene, at Gunnar Olsen søgte at leve op til dens indhold: – Hvis en elev under store anstrengelser i løbet af et år lærer nogle matematiske læresætninger, vil han have oplevet lige så megen ren sandhed som en student, der i løbet af samme tidsrum under lige så store anstrengelser har tilegnet sig en del af den højere matematik. Sandheden i denne definition af begrebet kvalitet er et sted fastslået i følgende billede: en lille smule rent guld er lige så rent som meget rent guld. – Det er stadig nødvendigt for de enkelte lærere og for forældrene at gentage de fundamentale sandheder om skolens undervisning. De lever nemlig kun på skrømt i lærerorganisationernes pompøse udtalelser. Det er stadig nødvendigt at sige, at det er lærerens evne og lyst til at forvalte formidlingen af »rent guld« – meget el. lidt efter mulighed – til hver eneste elev, som alene berettiger hans eksistens i skoleklassen. – Det ovenfor antydede er blot en nyformulering af et gammelt friskoleideal, hvorefter skolen opfattes som en levende hverdag befriet for spekulatønen om børnenes muligheder i et fremtidssamfund, som man trods alle gisninger intet ved om. Det er et spørgsmål om det gamle friskoleideal, som stod (står?) fjernt fra samfundets og forældrenes bekymring for børnenes fremtid, sådan som den manifesterer sig i »døgnetts skolefart«, er så forældet som man vil gøre det til. Måske er denne samfunds- og forældrebekymring overflødig. Alt dette om fremtiden med de duelige borgere skal måske blive børnene til del i til-

gift, når skolens undervisning bliver et spørgsmål om en kvalitet, hvor lærerens faglige og saglige dygtighed og hans sans for den menneskelige opgave udgør et uløseligt hele. – Det fører altid til vrøvl at skille de to ting ad og føre en diskussion på deres modsætning. – Hvis kvaliteten findes, hvis skolehverdagen bliver levende og virkelig nok, bliver spørgsmålene om fagenes mængde, stoffets omfang og skoleårenes antal omtrent betydningsløse. Hvis kvaliteten ikke er til stede, er betydningsløsheden komplet.

Det synes mig, at Gunnar Olsen står som en smuk repræsentant for den antydede nyformulering af et gammelt friskoleideal. Man har undertiden betvivlet hans sind og sans for friskolens ideer. Det var vist ingen frugtbar tvivl. Det er rigtigt, at Gunnar Olsen ikke brugte de samme ord som sin gode og særprægede forgænger, P. J. Skriver, og det er lige så rigtigt, at der var gamle traditioner, som ikke kunne føres videre i Gunnar Olsens tid på Glamsbjerg friskole. Men ingen af disse to kendsgerninger siger noget om manden og hans forhold til en gammel undervisningstradition. De er kun de ydre symptomer på den forandring som har fundet sted i friskolens placering i det danske skolebillede gennem de forløbne 40–50 år – med særlig fart i de allerseneste. Der er næppe tvivl om, at Gunnar Olsen gennem sine fine muligheder som formidler førte friskolens centrale traditioner videre i sin fortælling og øvrige undervisning. Med sin omfattende viden, sin aktive nutidssans og sit sprudlende og humorfyldte sind gjorde han børnenes hverdag i sine timer levende og virkelig. Hans sans og respekt for de enkelte elevers særpræg fuldender billedet af en stor og god lærer- og lederpersonlighed, om hvem der nok kunne herske strid, men aldrig ligegyldighed.

Gunnar Olsens betydning for sine medarbejdere kan vel udledes af det, som allerede er sagt. Noget af det, vi altid vil huske fra Glamsbjerg fri- og efterskole under Gunnar og Marie Olsens ledelse, er et undervisningsklima med megen frihed og rummelighed, en reel rummelighed, der værnede om begynderen og hindrede, at hans dumheder og fejltrin blev katastrofale. Gennem

en forunderlig skoleforms krav til forstanderpar og lærere skabtes et arbejdsfællesskab, der hvilede på realiteter – ikke et stemningsfællesskab bygget på billige midler. Heri havde disse to mennesker deres afgørende andel. Kærligheden til deres skole viste de i et utrætteligt, ofte brydsomt slid. Men ud af sliddet lyste ofte glæden som inspiration til os andre. – Sådan blev friskolen i Glamsbjerg da lærestedet, der gav begynderen forståelsen af, hvori hans arbejde består, den gode skole han ikke har set bedre siden.

Det er i glad og taknemmelig erindring om en af mine læremestre, jeg har siddet og skrevet om Gunnar Olsen. Bevidst el. ubevidst vil jeg stadig hyppigt kunne drage næring af en inspiration, som han har været med til at skabe, en inspiration som for hans vedkommende udgik fra et nærværende og levende menneske, som opmærksomt fulgte livet omkring sig. Det var denne opmærksomme opfattelse – først og fremmest af livet i børnenes sind, som fik ham til at glemme sig selv i et arbejde til bedste for mange i hans skole og hans by.

Kr. Schultz Petersen.

Forstander Gunnar Olsen til minde

En betydelig mand er gået bort. Forstander Olsen er ikke mere iblandt os. Midt i sit arbejde blev han pludselig revet bort, så pludselig at det først længe efter egentlig gik op for os, at det var rigtigt. Vi havde set ham ved morgensangen og i første fri-kvarter, i fuldt vigør som altid; klokken halv ti hørte vi ud-rykningsvognen, og ikke længe efter hørte vi fra sygehuset i Odense, at forstanderen var død. Som de træer, der står yderst i skovkanten ud mod de åbne marker, hvor stormen har frit spillerum og nu og da med sin voldsomme kraft griber træerne og kaster et af dem omkuld, således stod Olsen fremme i for-reste linje, udsat for stormen, men også styrket af den. Den samme skæbne som træet i skoven ramte forstander Olsen – alt for tidligt – midt i et omfattende og mangesidigt arbejde. Som den personlighed, Olsen var, og den dynamiske kraft, han besad, var han primus motor i mangt et arbejde, der gjordes til gavn for by og egn. Jeg tænker her ikke mindst på Olsen som initiativtager til oprettelse af Glamsbjerg gymnasium, men blandt meget andet kan også nævnes hans arbejde i bestyrelserne for bibliotek og friluftsbad.

I kender ham alle som lærer og underviser, og det er egentlig unødvendigt for mig at nævne denne side her; I husker ham sikkert som den impulsive lærer, der stillede krav til både sig selv og sine elever; I husker sikkert også hans sans for humor, der kunne give matematiktimen eller litteraturtimen kolorit. Den intensitet, hvormed forstander Olsen levede, har sikkert været medvirkende til at afkorte hans livsbane, men her vil jeg sige med Grundtvig:

Om kort, om langt blev løbebanen spændt,
 den er til folkegavn, den er til grøde;
 som godt begyndt er dagen godt fuldendt,
 og lige lifligt er dens aftenrøde.

Må jeg da til slut sammen med mine kolleger udtrykke et:
 Æret være forstander Olsens minde!

Evald Jacobsen.

Endnu et halvt år efter forstander Gunnar Olsens død er det ufatteligt for mig – sådan som det altid vil være det – at jeg aldrig mere skal tale med ham, aldrig mere høre hans stemme, aldrig igen opleve hans store personlighed, det være sig som skolemand eller ganske privat.

I næsten 10 år havde jeg glæden at arbejde sammen med Gunnar Olsen i Friskolens ledelse, en dejlig lang tid, som dog blev altfor kort, og i disse år lærte jeg først og fremmest en fremragende pædagog at kende.

Sådan som børnene i skolen elskede og respekterede ham, elskede han dem, hans undervisning var eksemplarisk. I børneskolen og efterskolen var han den fremragende fortæller, i eksamensklasserne den dygtige og vidende underviser, der med uendelig tålmodighed formåede at gøre en uensartet klasse til en helhed, således at eleverne ved den endelige prøve kunne yde deres yderste. Hans undervisning i matematik, regning og fysik var fantastisk god, han inducerede børnene sin egen forståelse og kærlighed til disse fag.

Gunnar Olsens arbejde som daglig leder af skolen var en kolossal indsats, også rent fysisk, i hans person samledes, naturligvis sammen med hans hustru, hele skolens daglige tilværelse, alt passerede hans hjerne og hans hænder, og uden al tvivl har dette kæmpearbejde været medvirkende til hans alt for tidlige død.

I skolens bestyrelse var Gunnar Olsen den idérige, aktive og

initiativrige del, og det er ikke nogen tilfældighed, at Glamsbjerg Friskole fik sin store bygningsmæssige udvidelse i hans tid.

Det er også ganske i overensstemmelse med hans dynamiske personlighed og frisindede opfattelse af skoleforhold, at ideen til Vestfyns Gymnasium opstod i en dansk friskoles bestyrelse og gennemførtes med held.

Bestyrelsesmøderne foregik alle i en saglighedens atmosfære, naturligvis var vi ikke alle altid enige med Gunnar Olsen, kunne måske heller ikke altid følge hans optimisme og forstå alle hans fremsnede ideer, men ingen af os i skolens bestyrelse har nogensinde tvivlet på, at hans forslag blev fremsat til skolens bedste, og diskussionen prægedes altid fra hans side af oprigtig saglighed, uden nogen skelen til personlig fordel, kun til skolens egen tarv.

Bedst synes jeg at huske ham, når han ved møderne talte til os forældre, emnerne skiftede, snart var det skolens opgaver, han drog frem, snart var det mere personlige emner, prægede af hans ærlige kristne indstilling, men altid fulgte man hans ord med dyb opmærksomhed, og mange af hans foredrag husker man den dag i dag, ikke mindst når forholdet mellem skolen på den ene side og forældre og børn på den anden side drøftedes igennem. Hvor har vi forældre ikke tit måttet sande hans ord om børneopdragelse, vi lærte af ham megen forståelse af de unges problemer, han gjorde os opgaven lettere: at forsøge at opdrage vore børn til voksne, tænkende mennesker med en frisindet og forstående indstilling overfor deres medborgere.

Glamsbjerg Friskole mistede ved Gunnar Olsens død deres forstanderpar gennem 17 år, men dette forstanderpars epoke er brændt fast ind i skolens annaler.

Det arbejde, som forstander Skriver begyndte her i Glamsbjerg og som Gunnar Olsen fortsatte og udviklede på vor skole, fortsætter nu under vort nye forstanderpar Baunsbak-Jensens ledelse.

Jeg ved, at skolens valg af ny forstander er i fuld overensstemmelse med Gunnar Olsens hele indstilling til skoleproblemerne, og samtidig med at skolens bestyrelse byder vort nye

forstanderpar velkommen til deres arbejde på vor mest ansvarsfulde post, takker vi endnu en gang Marie og Gunnar Olsen for deres arbejde og indsats for vor skole og for vore børn i de år, hvor de var vort afholdte og respekterede forstanderpar.

Mogens Christiansen.

Der var engang en mand, som ledede en skole

Han var ikke stor, men han var fast. Man så det, når han bevægede sig. Han gik altid hurtigt og sikkert, fordi han vidste hvad han ville, og han løb altid op ad trappen til kontoret.

For børnene var hans ansigt det spejl, hvori de læste sig til ham. For det meste var ansigtet strengt, men børnene vidste godt, at deres forstander havde meget at bestille. Derfor tilgav de ham hans strengthed. De havde stor respekt for ham, og de så op til ham. Ligesom alle andre børn holdt de i grunden mest af det regelmæssige, og de vidste, at forstanderen altid var reel. Når han kom ind i klassen til en time, loddede de altid først stemningen. Af og til – og det var slet ikke sjældent – var forstanderen sådan, at børnene lige holdt af ham. Selv salmeversene blev sagt under latter og vittigheder. Små personlige vitser blev sagt til næsten alle. De lo allesammen, også dem, der stod for skud, for han vidste godt, i hvad mening ordene var sagt. De glædede sig. Meget fordi deres lærer var glad. – Andre timer var stille og meget saglige. Forstanderen sad på spring på stolen og vippede uafsladeligt med benene. Der var en vis nervøsitet over ham og stilhed i klassen. Der blev aldrig sagt, at forstanderen var sur, for børnene var klar over, at hele deres skole hvilede på den mands skuldre, og de vidste også godt, at han ikke var helt rask. Der var ganske vist ingen, der kunne forestille sig ham liggende i sengen uden at bestille noget. Men det viste sig også, at sådan var det ikke. Han havde vistnok telefonen inde ved sengen, og han ledede sin skole fra sit sygeleje. Det syntes børnene bedre kunne passe. En enkelt gang var han i lang tid borte og på sygehuset. Så var det slet ikke rigtigt på skolen. Den var næsten herreløs, og børnene kunne ikke lade være med at tage sig for mange friheder. Når forstanderen kom tilbage igen fra sin sygdom, var han altid glad, selv om

han nok bevægede sig lidt langsomt. Det tog børnene til indtægt. De mente bestemt, at det var fordi han kunne lide dem og deres skole.

— — —

For de store på realen var forstanderen først og fremmest den fantastisk dygtige lærer. Alle vidste, at de var i sikre hænder, når forstanderen overtog undervisningen. Og hvilken undervisning; i realen blev timerne meget ofte smurt med forstanderens gode humør, som – måske fordi han bedre blev forstået her – oftere viste sig her. De unge lagde mærke til, at han var meget saglig, sommetider kunne de nok ønske at mærke forstanderens personlige mening, snakke med ham, diskutere med ham. Men det var vist meget sjældent, det kom dertil. Mange af dem forstod så og respekterede, at det var imod forstanderens hele indstilling at blande sin egen person for stærkt ind, og så glædede de sig alligevel til hans timer, fordi de gik med fut og fart, og fordi de følte, at de lærte noget.

— — —

Endelig lærte man ham at kende mere personligt, og det kunne man nok have undt mange af sine kammerater. Det var nemlig – synes jeg – det, der fuldstændiggjorde billedet. Her lærte man, at forstanderen ikke var koldt saglig altid. Nyligt udkomne bøger var allerede læst, de gamle blev vist ofte repeteret, han var dybt optaget af mange aktuelle problemer. Kort sagt, han var netop så levende, som man alligevel også havde ventet. Tit og ofte kunne man være bunduenig med ham, gå derfra næsten i vrede, men man forstod trods alt, at hans undervisning ikke bare var en perfekt metode; der lå ideer og tanker bag, som man først nu opdagede. Jeg har vist lært ikke så lidt hos forstanderen, både som elev og som lærer, men det var privatmennesket, Gunnar Olsen, som jeg kom til at holde af. Det er ham, jeg savner.

Der var engang en mand, som ledede en skole. Hans dag og hans liv var arbejde. En dag havde han slidt sig op. – Æret være hans minde.

Poul Jørgensen.

Mindeskraft - elevskrift

At Glamsbjerg Friskoles Aarbog 1961 måtte lægge hovedvægten på fars minde, gav sig af sig selv.

Men hvordan? Mon ikke vi har gjort det rigtige ved at aftrykke fars foredrag ved forældredagen 1960? *Målet*, hedder det. Det handler om fars håb i sin gerning: sammen med hjemmene at hjælpe de små til at blive sande mennesker. Og det understreger klart, at en sådan opdragelse uvægerligt må pege hen på frelsen i Kristus. Hjem, skole og kirke, det var grundpillerne i fars liv. Derfor er dette foredrag et godt minde om ham.

Vi har desuden bedt nogle mennesker skrive lidt om far. Det drejer sig om mennesker, der alle stod far nær og var gode hjælpere for ham i arbejdet.

Og alligevel er denne bog også et elevskrift. Livet på en skole går altid videre, i Glamsbjerg er der stadig liv på vor gamle skole, nu under ledelse af forstander Baunsbak-Jensen og frue. De har besluttet sig til ikke at skære forbindelsen over med det gamle. Så meget desto oprigtigere kan vi fra elevforeningens side byde det nye forstanderpar velkommen med ønsket om lykke og velsignelse i arbejdet. Og derfor hører vi også i år om livets gang på skolen, om nye lærere og elever – og om ti-årsjubilarerne!

I håb om at dette mindeskraft og elevskrift må opfylde sin mission: at skabe kontakt mellem gammelt og nyt, sender elevforeningens bestyrelse mange ønsker om en glædelig jul til alle nuværende og gamle Glamsbjerg-elever!

Nils Olav Olsen.

Nyt fra gamle elever

Vi har ingensinde tidligere været ude for, at 10-årsjubilarene har svigtet os i den grad som i år. Det gælder navnlig efterskoleeleverne, og man spørger sig selv: er et efterskoleophold da nu blevet så ubetydelig en ting, at man slet ikke husker det 10 år efter? Eller er det også her tidens sløvhed og egocentricitet, der gør sig gældende? Jeg mindes uvilkårligt, hvad en tidligere 10-årsjubilant engang skrev: »Tak for opfordringen til at skrive – det var vel nok dejligt at mærke, at min gamle skole endnu husker mig –« Ja, sådan kan man faktisk også se på det!

      Dette være sagt til eftertanke for kommende 10-årsjubilanter.

Efterskolen 1951–52.

Bent Holmegaard Jensen skrev til mig på vej fra St. Thomas til Dublin!

Han begyndte som arbejdsdreng, blev senere udlært som bager, og efter værnepligtstiden som marinesoldat fik han lyst til søen og har i flere år sejlet med ØK-både som bager. Han har været meget langt omkring: i Østen (to gange i Bangkok) og nu sidst i USA. Her i efteråret har Bent været hjemme hos sine forældre i Strandby, men nu er han i gang med en jordomrejse: Panamakanalen – New Zealand – Indiske Ocean og hjem gennem Suez. Når den tur er slut, lægger Bent støvlerne på hylden og går i land. Bent vil gerne høre fra gamle kammerater, som kan skrive til: Bent Holmegaard Jensen, c/o hr. Holmegaard Jensen, Strandby skov pr. Hårby.

Kristen Kirkegaard tjente som landmand forskellige steder på Sydfyn, inden han i 1955 blev indkaldt til Jyske Trainregiment, hvor han lå både i Esbjerg og i Tyskland. Derefter tog Kristen hjem til sin mors gård, som han overtog i 1960. Kristen er endnu ugift. Adr.: Vester Skerninge, Fyn.

Ellen Ladegaard Mortensen var først husassistent i nogle år, derefter på Ry Husholdningsskole. Det må åbenbart være blevet for småt for Ellen, for i 1956 tog hun stillingen som kokkepige på Dalum Landbrugsskole, hvor hun senere i 4 år var køkkenchef. 350 elever m. m. i den daglige husholdning for en pige på godt 20 år. Jeg tager hatten af! I august i år drog Ellen til England, hvor hun er i køkkenet på den danske ambassade i London. Tilsyneladende endnu ugift – til oplysning for unge mænd med trang til god mad. Adresse: The Danish Embassy, 1. Cadagon Square, London S.W.1.

Viggo Nielsen tog præliminæreksamen (med super-udmærkelse – redaktørens bemærkning!) i Glamsbjerg og derefter studentereksamen på to år i Odense. Så gik det løs med militærvæsenet (Sønderjylland og Itzehoe), og da *Viggo* slap hjem, begyndte han at dele ud af sin omfattende viden som vikar på Lundemarksskolen i Kalundborg. 1958 tog han fat på matematik- og fysikstudiet ved Københavns Universitet, hvor han regner med at blive færdig ca. 1964. *Viggo* har været så heldig at komme på det herlige Egmont-kollegium, men er til gengæld hverken gift eller forlovet. Adresse: Øksnebjerg pr. Assens.

Helge Madsen skriver ganske kort, at han har sejlet i 8 år og nu er matros. Nu regner han dog med at blive på landjorden en tid. Adresse: Matros Helge Madsen, Søndermarken, Vester Skerninge.

Mogens Bang Møllegaard blev efter nogle år som landmand i Danmark og i England og efter militærtjenesten uddannet som kontrolassistent på Dalum Landbrugsskole. Denne uddannelse udnyttede han et år på Nordfyn, men så gik han tilbage til det deciderede landbrug og bestyrer nu en 80 tdr. land stor gård ved Roskilde. »Lykkelig ugift«. Adresse: Bestyrer Mogens B. Møllegaard, Egebjerggård, Lejre.

Inge Petersen (f. Rasmussen) tog forskellige pladser som husassistent og husbestyrerinde, og havde også tid til at komme på Ry Husholdningsskole. Men så mødte Inge sin skæbne, som hun blev gift med 1958. De to købte en gård ved Nørre Snede, hvor enhver interesseret kan besøge dem og overbevise sig om, at de har det dejligt sammen med de tre børn, Conni, Anni og John på henholdsvis 3, 2 og bare ½ år. »De er kommet hurtigt,« skriver Inge, »men hvor har de glæde af hinanden, især pigerne!« Adresse: Fru Inge Petersen, Møllegården, Nørhoved, Nr. Snede.

Grethe Petersen var husassistent til maj 1955 og tog så på Haslev Håndarbejdsskole, hvor hun uddannede sig til kjolesynings- og håndarbejds-lærerinde. Fra sept. 1956 har hun været på Egeby Børnehjem (Nordfyn) som syerske. Adresse: Syerske Grethe Petersen, Solvang, Skuderløse, Bråby.

Ingrid Pedersen tog præliminæreksamen i Glamsbjerg og studentereksamen i Ribe. Derefter ville Ingrid åbenbart handelsvejen, for hun tog plads som ekspeditrice i en kolonialforretning i Düsseldorf. Men, som Ingrid skriver, der fandt hun ikke sin rette hylde (!), og gik derfor i to år på Teilmanns kursus i København, hvor hun uddannede sig til fysioterapeut. »Siden da har jeg været ansat på Bispebjerg Hospital, hvor jeg lapper på brækkede ben og dårlige rygge, og hveranden aften arbejder jeg på en sygekasseklinik, så jeg keder mig ikke.« Så optaget kan kun en ugift være – mon ikke? Adresse: Fysioterapeut Ingrid Pedersen, Rosenvængets Sideallé 3², Kbhvn. Ø.

Tove Frankov-Petersen tog præliminæreksamen i Glamsbjerg ligesom

Viggo og Ingrid og uddannede sig derefter til sygeplejerske på OABS (Odense Amts og Bys Sygehus – red. anmærk.!). Tove supplerede psykiatri i Augustenborg og blev åbenbart så glad for Jylland, at hun besluttede sig for at blive på fastlandet. I hvert fald er Tove nu på Viborg Amts Sygehus som narkosesygeplejerske og er vældig godt tilfreds med det.

Adskillige af de ovennævnte udtrykker stor spænding efter at høre, hvordan det er gået med de andre af holdet. Jeg beklager igen, at det blev så magert et udbytte. Måske kan nogle af de »sløveadder« tage sig sammen til at komme til elevmødet. Alle ti-årsjubilarer er naturligvis i særlig grad velkomne!

Eksamensholdet 1952.

Aage Nissen Andersen har jeg ikke kunnet finde frem til.

Tove Andersen – med hende er det desværre gået på samme måde.

Sigrid Falkesgaard blev kontorassistent efter tre års læretid på Odense Skotøjsfabrik. Derefter var Sigrid ved Mødrehjælpen i Odense, men fik så lyst til at prøve noget nyt og uddannede sig til lægesekretær i Kbhvn., samtidig med at hun passede en formiddagskontorplads. I 1959 blev Sigrid gift med en cand. jur., der er sekretær i finansministeriet, og hedder nu Lund til efternavn. Hun har dog beholdt sit job på rigshospitalet, men er der kun den halve dag. Adresse: Fru Sigrid Lund, Præstekærvej 9, Brønshøj.

Astrid Hansen gik dristigt i gang med lærerindevikariater, bl. a. på Hellenæs. Efter et års forløb tog hun på Haslev Seminarium og blev »rigtig« lærerinde 1957, en uddannelse, der blev suppleret med 6 mdr. skolekøkkenkursus i Kbhvn. Astrids første stilling – i Nørre Sundby – bekom hende naturligt nok ikke vel, al den stund hun hovedsagelig måtte undervise 2. fri mellems drenge i – skolekøkken! Det blev for trist – eller for spændende! – og så drog Astrid til det kommunale skolevæsen i Haderslev, »og der skal meget til at få mig derfra igen. Det eneste er, om Viggo – politibetjenten, som jeg i mellemtiden er blevet gift med – finder en bedre arbejdsplads. Familien er blevet forøget med Henriette, som er 17 mdr, og meget krævende.« Adresse: Lærerinde fru Astrid Nielsen, Ejsbølvej 16¹, Haderslev.

Leif Voigt Hansen startede med at omgås glas og porcelæn i en odenseansk isenkramforretning, men det behagede ham ikke rigtigt, hvorfor Leif gik over i det kommunale. Efter uddannelse på Gelsted kommunkontor kom han ind som soldat og blev endog befalingsmand (marinen). Siden da har Leif været ansat ved Hvidovre kommune og samtidig dyrket sin store interesse – idræt, navnlig gymnastik og atletik. Også yderligere uddannelse er der blevet tid til, idet Leif i to år har fulgt undervisningen på den sociale skole. I øjeblikket arbejder han

med stor interesse på problemer vedr. ulykkesskader. Adr.: Ben. Bangs Allé 4^s, vær. 82, Frederiksberg.

Karen Ruegaard Hansen har ikke svaret den gang. Se elevskriftet 1959. Heller ikke *Henning Møller Hansen* har svaret.

Arne Henriksen uddannede sig efter soldatertiden på kontor i Skamby og på en traktorfabrik i Glostrup, hvor han avancerede til bogholder. Men det kedede Arne lidt, så glad var han, da firmaet tilbød ham en studierejse (landbrugsmekanisering) til USA og Canada. Arne arbejdede en del af tiden, men der blev også tid til ferierejser, bl. a. til Californien. I USA fik Arne indtryk af, at det var relativt let at drive landbrug og overtog derfor bedriften af sin fars gård, da han i 1958 vendte hjem. I Danmark er indtrykket af landbruget dog blevet mindre optimistisk! I sommer var Arne sammen med Hans Peter Nielsen i Syd-tyskland – i Arnes bil. Adresse: Gdr. Arne Henriksen, Tårup Damgård, Gelsted.

Erik Hestholm var og er stadig svoren landmand, men klager også over vilkårene. Efter ophold på forskellige gårde tog han på Ladelund Landbrugsskole og var en sommer i Schweiz. Foråret 1960 købte Erik en stor gård og tog sig en kone til. Erik slutter med den glædelige begivenhed, at han nylig har fået en »forvalter« på gården – som hedder Claus Hestholm jun.! Adresse: Gdr. Erik Hestholm, Nørregården, Sallinge pr. Højrup.

Aase Jacobsen gik i gartnerlære hos sin far og i Kolding, og som udlært drog hun ikke så lidt rundt: hun har været gartner i England, i Danmark og hos stadsgartneren i Wien! Derudover er Aase også laboratorieassistent, og er i øjeblikket ansat som sådan ved Landbohøjskolens forsøgsgård »Højbakkegård«, hvor hun navnlig beskæftiger sig med mikroskoparbejde. Aase blev gift i foråret 1961 med en gartner, og hendes adresse er nu: Laboratorieassistent Aase Ahlmann, Østervang 6^t, Glostrup.

Henning Jensen har ikke svaret mig.

Ove Rudolph Jensen (også kaldet »Uffe«) uddannedes i autobransen i Assens og blev udlært ekspedient. Men så kaldte forsvaret, og der blev Uffe hængende, da forsvaret, som han skriver »kunne udnytte mine »rige« evner og jeg deres gode betaling.« Uffe er nu avanceret til fenrik og har derfor kunnet gifte sig – med en barneplejerske – her i sommer. De bor i en dejlig lejlighed Devantiervej 7, Fredericia.

Henning Jørgensen, der nok vil være bedre kendt under dæknævnet »Tinus«. Henning blev uddannet i det gode Glamsbjerg-firma Wilhelm Pedersen, hvorfra mange vil kende ham som en dygtig manufaktur-ekspedient. Også ham greb militæret i den grad, at han snart var en nydelig sergent. Men hjem slap han da og var derefter ansat i forretninger i Århus, Odense og Kerteminde, men fik til sidst et tilbud om

at blive repræsentant i et københavnsk sportskonfektionsfirma. Der er Henning endnu, selv om han er led ved Københavns heksekedel. Forklaringen er nok den, at han, som han skriver, »lurer i vandkorpen« m. h. t. ægteskab, idet han har forlovet sig med en københavnerpige (naturligvis – man er vel fanatiker – datter af en fabriksmand!). Adresse: Norgesvej 7 B, Kgs. Lyngby.

Ingrid Lægteskov begyndte meget uskyldigt som sygeplejerske i Odense, Oringe og København. Derefter søgte hun til Grønland, men fik desværre afslag, hvad der fik hende til at tage en for en pige stor beslutning: Ingrid tog på navigationsskole i Svendborg, hvor hun nu er i gang med at uddanne sig til radiotelegrafist (det fornægter sig nok ikke, at man er fra Brunshuse – red. anm.) for derefter at komme ud at sejle. Ingrid har klaret sig uden om ægteskabets skær og adressen er: Dronningemaen 71, Svendborg.

Preben Berg Kristensen (med K!) gik i lære hos DSB, men det var åbenbart ikke tilstrækkeligt, for samtidig tog han studentereksamen på to-årigt aftenkursus! Derefter tog civilforsvaret Preben i to år, og først efter endnu et år ved DSB kunne han komme i gang med sin kongstanke: polyteknikerstudiet; men det kan godt tage lidt tid, skriver Preben, for nu har han fast arbejde om aftenen for at klare udgifterne. Han er kort sagt en foretagsom mand, men ikke desto mindre har han haft tid til at forlove sig. Adressen: Stud. polyt. P. B. Kristensen, Artillerivej 63, vær. 8. Kbhvn. S.

Hans Peter Nielsen tog møbelkonstruktørekksamen fra Odense tekniske skole og arbejdede derefter som kontormand og ekspedient i møbelbranchen i tre år. Så tog Hans Peter fat på teknikum i Odense og blev ingeniør april 1960. Siden har han arbejdet på Københavns kommunes rådgivende ingeniørkontor. Gift marts 1960. Adresse: Søborg Torv 3², Søborg.

Karsten Haugbjerg Nielsen: Her ville det være ikke så lidt lettere at sammenfatte, hvad jubilaren *ikke* har foretaget sig! Vi plukker: Karsten tog den udmærkede lærereksamen på Den frie Lærerskole i Ollerup, og begik derefter sit »livs største dumhed«: søgte ind ved folkeskolen. Det endte, såvidt redaktøren kan skønne, med et ordentligt sammenstød mellem Karstens frisind og det kommunale snæversyn, og siden har Karsten omhyggeligt holdt sig til den frie skole. I flere år har han været lærer på Uldum Højskole, og i øjeblikket prøver han at bibringe eleverne på Husflidsskolen i Kerteminde lidt ånd ved siden af husfliden. Ind imellem har Karsten været: gartnermedhjælper, bibliotekar, efterskolelærer og rejsende i alle mulige og umulige lande, navnlig dog England. Det foretagsomme menneske slutter med en rosende salut til skolen i Glamsbjerg for dens samvittighedsfulde bibringelse af nødvendige kundskaber. »Kedet mig har jeg ikke. Det

håber jeg heller ikke, I har.« Vedr. ægteskab: »Den 4. febr. i år fik jeg en stak peberbøsser. Ikke et ord mere om det.« Adresse: Højskolelærer Karsten H. Nielsen, Kerteminde Husflidsskole, Kerteminde.

Karla Nielsen har ikke meddelt mig noget. Det vides fra pålidelig kilde, at Karla er gift, og at hun i flere år har været en særdeles dygtig kontordame på Asger M. Jensens Planteskole i Holmstrup.

Nils Olav Olsen: Student 1955 fra Rungsted Statsskole. Derefter studerede jeg de følgende seks år teologi ved Århus Universitet og erhvervede embedseksamen december 1961. Fra 1. januar ansat som højskolelærer ved Lollands Højskole, hvor man da kan finde mig. Jeg blev gift januar 1960 med en sygeplejerske, som siden da på det mest samvittighedsfulde har forsyret mig, men nu er det altså slut med at være jordemodermand. Børn har min kone endnu ikke haft råd til at få. Adresse: Højskolelærer Nils Olav Olsen, Lollands Højskole, Søllested, Lolland.

Sara Thure var på Uldum Højskole (dog vist før Karstens tid) og Århus-egnens Husholdningsskole, Risskov, inden hun i 1953 – eller måske 1954 – blev gift med en købmand i Horsens. 5 år efter blev de trætte af bylivet og købte en forretning i Vester Ørum ved Uldum, så Sara har ret i, at flugten ikke alene går fra land til by. Denne landforretning har de udvidet og moderniseret, og de har det godt, langt bedre end i Horsens. Der er kommet to børn, Gudrun på 6 og Preben på 3 år. Adresse: Fru Sara Thure Jensen, Vester Ørum pr. Uldum.

Endelig mangler der oplysninger fra *Keld Frede Hansen* og *Per Lynggaard Larsen*.

Mange har udtrykt ønske om, at klassen skal mødes ved elevmødet 1962. Jeg er enig. Reserver allerede nu elevmødedagen, så skal I nok høre fra mig senere. Så kunne vi måske også få de umælende med?

Nils Olav Olsen.

Noter

Sorgen over forstander Gunnar Olsens pludselige død har sat sit præg på Glamsbjerg Friskole gennem det sidste halvår; men skolens arbejde er lykkedes p. gr. af lærernes ihærdige indsats. Eksamenstiden blev vanskelig at komme igennem; men fru forstander Olsen ydede ved sammenbidt energi sammen med sine børn et usædvanligt beundringsværdigt arbejde for at løse dagens problemer. Desuden tog lærer Kongstad sin særlige tørn som skolens konstituerede forstander, og der er grund til at nævne, at alle ansatte: lærere, kontormedhjælper, pedelpar m. fl. løste en vanskelig opgave i en sorgens tid med omhu og udholdenhed.

Sammen med min kone og mig kom to nye lærerkræfter til skolen. De var begge ansat af forstander Olsen, men gik altså også under de nye forhold ind i skolens arbejde.

Lærer Hauge Mortensen, som er 33 år, kom fra Vebbestrup, hvor han har undervist i 12 år. Han er straks kommet i gang med en meget krævende timeplan, hvor fagene matematik og tysk dominerer. Lærer Ib Flemming Hansen har fornylig afsluttet sin uddannelse på Elbæk Lærerskole, og han tager fat på bl. a. fagene fysik og regning. Begge de nye lærere er gift, og mens lærer Mortensens bor i hus i Old Gyde, bor lærer Hansens i den lille lejlighed på drengenes gang i skolens nye bygning.

Lærer Højgård, som gennem nogle år har været ansat på Køng Højskole, tager sig af drengegygnastikken i vinter, og fru pastor Kloppenborg Kristensen har overtaget fransk i 3. real.

Ved det ny skoleårs begyndelse blev fru Grete Rasmussen ansat som økonoma. Fru Rasmussen, som i foråret mistede sin mand, kørelærer Rasmussen, Glamsbjerg. har tidligere haft stil-

ling som økonoma, og hun har allerede vist både dygtighed og energi i den ny og omfattende stilling. Desuden er bankassistent E. Clemmensen blevet ansat til at føre skolens daglige regnskab.

Der har i år været stor tilstrømning til efterskolen, som begyndte med 55 elever – 30 drenge og 25 piger. Eksamenskursus har i år 130 elever, og navnlig er interessen for det toårige meget stor. Det er vort håb, at tilgangen til børneskolen kan øges, og for yderligere at styrke båndene mellem skolen og forældrene bliver der i fremtiden afholdt klasseforældremøder, hvor forældrene har lejlighed til at træffe lærerne og drøfte de enkelte elevers særlige forhold.

Gid Glamsbjerg Friskole må gå mange gode år i møde og røgte en undervisnings- og opdragelsesmæssig gerning i fortsættelse af de gode traditioner, som hviler over stedet.

Bodil og Asger Baunsbak-Jensen.

Kære gamle elever!

Det har jo – i snart mange år – været tradition, at jeg tog mig af beretningen om »årets gang« på skolen. Det har været mig en glæde at gøre dette – men i år synes jeg ikke rigtig, jeg kan, og det forstår I vist godt. Frk. Espensen har været så venlig at overtage dette hverv for mig.

Men alligevel er der lidt, jeg gerne vil sige:

Jeg har i den forløbne sommer modtaget så mange gode og smukke breve, fra gamle elever, lærere og medhjælpere. Gennem dem alle går der en strøm af taknemmelighed mod min mand, for hjælp og forståelse i utallige tilfælde. Det vil jeg gerne sige tak for! Mange af jer skriver: »Ord er så fattige.« På en måde er de det jo også, fordi de intet forandrer ved forholdene, men alligevel er disse breve dyrebare for mig og til stor trøst. De viser, at mange har forstået, at min mands mål i livet var at hjælpe sine medmennesker. *Egentlig* var der ikke ret meget andet, der havde hans interesse. Men hans trang til at hjælpe omfattede ikke alene skolen her – jeg tror, min mand ville have følt det for snævert, om den ikke var gået videre ud. Der var også brug for ham mange steder! Een af de sidste dage inden hans død var vi til et »Red-Barnet« møde i Odense, og jeg husker, at han sagde, da vi kørte hjem: »Vi må på en eller anden måde hjælpe disse børn.« Efter krigen hentede han nødstedte børn i Frankrig, Polen og Finland. Jeg tror heller ikke, at min mand har holdt et eneste foredrag, af hvilken art det end måtte være, uden at han er kommet ind på kravet om næstekærligheden – for ham det vigtigste af alt.

Det er svært for børnene og mig at undvære denne *næste*, men det er en trøst for os at vide, at han nåede så mange af de livs-

mål, han havde: at oplyse, hjælpe og vejlede. Jeg tror, hans skole i Glamsbjerg kan leve videre på de mål.

Inden jeg slutter, vil jeg sige tak for de gode breve, for deltagelse og blomster ved min mands død og begravelse. Især vil jeg takke de elever, som var på skolen i den svære tid indtil sommerferien, og som viste mig forståelse, kærlighed og hensyn. Jeg vil jo altid ganske særligt huske jer, når jeg tænker på tiden i Glamsbjerg.

Jeg bor nu sammen med Lisbeth i Fruens Bøge, Lindevænget 10. Jeg vil blive meget glad, om I af og til, når I kommer på egnen, vil aflægge mig et lille besøg.

Til sidst ønsker jeg jer alle en god, velsignet jul. Lev vel!
Mange hilsener fra jeres

Marie Olsen.

Fra november til november

Atter er et år gået, siden de sidste dagbogsblade angående livet i og omkring vor skole gik i trykken, et år på godt og ondt, et år i glæde og sorg, et mærkeår.

Fru forstander Olsen, der ellers plejer at fortælle gamle elever om, hvad der i årets løb er sket på skolen, har denne gang bedt mig om at gøre det i hendes sted, og det er på grundlag af fru Olsens dagbog, jeg nu skal forsøge i korte rids at tegne et billede af årets gang fra november til november.

Det er altid med en vis spænding, vi tager imod et nyt efterskolehold, idet efterskolen i høj grad sætter sit præg på vinterarbejdet. Og det siger sig selv, at jo villigere en sådan flok elever følger sig ind i skolens daglige liv, jo hurtigere der opstår et godt kammeratligt forhold mellem dem og skolens øvrige elever, og jo mere modtagelige de viser sig at være over for det, skolen har at byde dem, des rigere vil udbyttet af fællesskabet blive såvel for eleverne indbyrdes som for elever og lærere.

Åbningsmødet den 3. novbr. 1960 formøde sig – traditionen tro – som et par timers hyggeligt samvær i salen, hvor forstander Olsen efter velkomstord til de ny elever talte interessant om sit ophold i Marienburg i Tyskland i egenskab af delegeret for Europarådet. Om aftenen samledes efterskolens elever og lærere i forstanderparrets stuer for straks at blive »rystet lidt sammen«, og her læste forstanderen – også traditionen tro – den lille perle i dansk litteratur, der hedder Novemberdag og er et brudstykke af Johan Skjoldborgs fortælling »Sara«. Den er forøvrigt lige gribende, hvor ofte man end hører den.

Ugen derefter stod naturligvis i orienteringens tegn: Man fandt ind i de forskellige arbejdsgrupper, man fik anvist, ind i de lo-

Skolekomedie i 7. klasse. »Erasmus Montanus«.

kaler, hvor undervisningen skulle foregå m. m. m. for så at slappe af ved flæskestegen Mortensaften.

To dage senere, den 12. novbr., fejrede pedel Larsen og hustru deres sølvbryllup. Det gik imidlertid temmelig stilfærdigt af, så en del af os først i sidste øjeblik fik det at vide.

Efterhånden er det blevet en fast skik, at realklassernes elever tidligt på vinteren holder en slags velkomstfest for efterskolen. Man indøver underholdning, pynter salen og foretager i det hele taget de nødvendige forberedelser til festaftenen, der slutter med nogle timers dans. Denne fest holdtes den 3. decbr. 1960. – Ugedagen derefter satte vinteren ind med den første sne. Og man begyndte at tænke på jul og juleforberedelser. Til disse sidste hører også skolens julemøde. Dette plejer at samle fuldt hus (ja, næsten mere) i salen. Sidste års julemøde holdtes den 14. decbr. og var besøgt af mere end 300 deltagere, i hvert fald var der 320 personer, der fik kaffe. – Aftenerne forud havde eleverne under ledelse af frk. Trier lavet forskellig bordpynt, der denne aften virkede smukt og smagfuldt. Forstander Olsen holdt juletalet (emne: Hvad jeg lever for). Han talte smukt og inspirerende, og der blev lyttet af ungdommen. Til sidst sang Odense Katedralskoles sangkor, og deres sangglæde smittede alle.

Sidste søndag før jul. Spadseretur.

Søndag den 18. decbr. var hjemmesøndag under forstanderparrets ledelse og formede sig på følgende måde: deltagelse i formiddagsgudstjenesten i Glamsbjerg kirke, spadseretur først på eftermiddagen og overværelse af koncert på torvet, deling af eleverne i to hold, hvoraf det ene gik til julestue hos fru Olsen, mens det andet holdt filmskonkurrence i salen hos forstander Olsen. Om aftenen skiftede holdene »arbejdsplads«.

Men adventstiden havde endnu lidt mere i gem, idet realklasseeleverne den 20. decbr. var gymnasiets gæster ved julefesten dér, og den 21. decbr. havde vi vore voksne elevers julefest på vor egen skole. Ved denne lejlighed er det skikken, at efterskoleeleverne giver underholdning. Til festen her havde de under frk. Triers ledelse indøvet »Den lykkelige uden skjorte«, der denne aften gik over de skrå brædder til gensidig tilfredsstillelse for aktører og tilskuere.

Og så kom årets sidste skoledag: tre timer i de pyntede klasseværelser, derefter afslutning i salen med juleevangeliet oplæst af forstander Olsen, julesalmer, gensidigt ønske om glædelig jul, et håndtryk af hver eneste elev, og – så begyndte juleferien! . . .

Julestue hos realpigerne.

Den 6. jan. 1961 var vi atter samlede på skolen, denne gang til juletræsfest for børneskolens elever. Samme aften vendte kosteleverne tilbage fra juleferien, og snart gik skolearbejdet sin vante gang.

I årenes løb har skolen haft forbindelse med omegnens frivillige ungdomsarbejde og gang på gang været mødested for de unge. En årligt tilbagevendende begivenhed er således O.A.G.-5.H.s generalforsamling, der adskiller sig fra de fleste andre generalforsamlinger ved at samle »fuldt hus« til flere timers livlig forhandling. I år var mødedagen den 16. jan.

Den 26. jan. holdt »Unionen« fest til fordel for Congo-hjælpen. Der blev budt på amerikansk lotteri, auktion, Sørensen Fugholm-oplæsning ved lærer Kongstad (stor succes) og til slut et par timers dans. – Også børneskolen gik ind for Congo-hjælpen, nemlig med en indsamling, der gav ca. 600 kr.

Den 16. febr. var det atter O.A.G.-5.H., der lagde beslag på skolen, idet her samledes ca. 125 unge til fællestræning i gymnastik.

Så er vi nået så langt frem på vinteren, at det er efterskole-

elevernes opgave at sørge for underholdning ved elevfesten den 18. febr., og den opgave klarede de fint.

Men forøvrigt er det gået i år som så ofte før, at der den sidste del af vinteren stilles så mange krav, at det er svært at honorere dem. Således havde de ældste børneklasser en fest til gode, og den blev først afholdt den 9. marts. 7. klasse opførte under lærer Worms instruktion »Erasmus Montanus«, der selv sagt havde krævet et meget stort forarbejde.

Den 23. marts holdtes kostelevernes »Bødefest«. Program: middag, film, dans. Takket være den skarpe kontrol fra præfekternes side var der indkommet så mange bøder, at der blev råd til en fin og fornem fest.

Og så er vi nået frem til vinterskolens afslutning: Fremvisningen. Den 27. og 28. marts var elevernes skriftlige arbejder, deres tegninger, håndarbejder, husflid og sløjd fremlagt i skolens forskellige lokaler, og begge dage vistes gymnastik af henholdsvis børneskolen og de voksne elever. Den 28. marts var tillige efterskoleelevernes afskedsfest.

Umiddelbart derefter fulgte påskeferien, og efter en uges forløb tog vi fat igen. En ny realklasse blev budt velkommen og gik i gang med arbejdet, vi fik begyndt på årsprøverne, men — — »ingen kender dagen, før solen går ned!« Den 18. april begyndte som enhver anden morgenstund, men en time senere følte det, som om alt gik i stå ved forstander Olsens pludselige død. — Herom skal imidlertid berettes andetsteds, og jeg skal kun tilføje, at det blev to strenge måneder, der fulgte. Skolearbejdet skulle naturligvis fortsættes, og det blev det, så godt det lod sig gøre, eksaminerne blev afviklet, og vi nærmede os sommerferien. At holde elevmøde under disse forhold var der kun ringe lyst til; men fru Olsen mente ikke, det var rigtigt at undlade det, hvorfor vi forsøgte at give mødet en lidt anden form end sædvanlig. Vi fik da også et godt møde med vore gamle elever. Ved samme lejlighed havde vi forøvrigt den glæde at kunne byde Nils Olav Olsen velkommen som elevforeningens formand.

Ved sommerferiens begyndelse måtte vi tage afsked med vor

gode kollega, lærer Kongstad, der har overtaget en lærerstilling ved Nørregades friskole i Odense.

Det ny skoleår tog sin begyndelse den 15. august. Vi har altså allerede lagt et par måneder af det bag os. Skolearbejdet har i disse to måneder formet sig støt og roligt. En ny realklasse har begyndt sin treårige læretid. Vi ønsker den velkommen til arbejdet.

Endelig skal der også fra disse linier lyde et oprigtigt velkommen til vort ny forstanderpar, Asger Baunsbak-Jensen og frue, samt til lærer Hauge Mortensen, lærer Fl. Hansen og lærer Højgård. Og til fru Olsen, der nu bebor en dejlig villa i Fruens Bøge, byder vi et hjerteligt velkommen tilbage til samarbejdet.

Marie Espensen.

Fru Skriver fylder 80 år

Kære fru Skriver.

På mange gamle elevs vegne skriver jeg til dig for at ønske dig til lykke med fødselsdagen i efterårsferien. Du fik sikkert mange hilsener på selve dagen, og her har du endnu en fra alle dem, som ikke vidste, at du havde fødselsdag, men som gerne ville have lykønsket dig og sagt dig tak for mange gode minder.

Da kvinden for flere hundrede år siden for første gang påtog sig undervisningen af børn, skulle man jo have et navn til hende, og et af de første, som var på tale, var ordet »skolemoder«, et ord, synes det mig, som er langt smukkere end det, som vi nu bruger, lærerinde. Det var din person og dit virke på skolen, der bragte ordet frem i min erindring, og det ikke uden grund. Ganske vist har jeg ikke selv boet på skolen, men jeg kan ikke tænke andet, end at du for mange af kostskoleeleverne var skolemoderen. – Selv har jeg, fordi jeg er så ung, kun en enkelt erindring om dit virke, som dog sikkert er karakteristisk. Den stammer fra første klasse. Da havde vi dig til bibelshistorie, og de timer husker jeg. Du samlede os nede ved radiatoren, hvor du selv sad på en stol, mens vi andre satte os på gulvet rundt om – og så fortalte du. Vi var slet ikke i skole, men hjemme, og det hjemlige præg understregedes ved, at du havde dit forklæde på. Det var gode timer.

Siden, da du og Skriver forlod skolen, og du blev alene, har du fulgt med i, hvad der foregik dernede. Det var dit og din mands livsværk, som andre nu forvaltede. Vi var klar over dernede på skolen, at du stadig havde kærlighed til den.

Fra gamle elever sender jeg dig et forsinket til lykke, en rigtig glædelig jul og mange gode ønsker for dine kommende år.

En gammel elev.

70 år

Onsdag den 18. oktober fyldte frk. Espensen 70 år. Det er en kendsgerning, der vil forbløffe enhver kender af frk. Espensen, både som inciterende privatmenneske og som energisk lærerinde.

Det er næppe for meget sagt, at frk. Espensen har viet sit liv og sin gerning til Glamsbjerg Fri- og Efterskole. Allerede i 1915 blev hun som purung lærerinde ansat ved skolen, hun har virket under tre forstandere, og endnu er hun en af de faste støtter i undervisningen. Det kan være svært at vurdere, *hvor* meget frk. Espensen har betydet for skolen. Et beskedent indtryk deraf kan man dog nok danne sig, når man tænker på, af hvilken værdi det må være for et forstanderpar at vide, at een dygtig lærer bliver på stedet, midt i en stadig strøm af unge undervisere, der – det være sagt uden malice – betragter Glamsbjerg Friskole som et – godt – uddannelsessted, hvorfra man har muligheder for at nå langt – og hvorfra man altså også ret hurtigt rejser.

I frk. Espensens livsgerning har to ting været karakteristiske: hendes personlige dygtighed og pligtopfyldenhed – og hendes eminente evne til at få selv den ringeste med. Vel, det kunne koste sved og tårer! Men selv den mest gumpetunge efterskolepige kom til sidst over barren i et elegant sving – og selv den mest grisede og tommelfingrede dreng fik til sidst lært at aflevere rene og pæne tegninger. Og altid lå der bag ved den energiske undervisning et sindelag, som gjorde, at den i enhver henseende kluntede elev i dag har råd og lyst til at takke frk. Espensen for, at det svære alligevel blev lært.

Personlig føler jeg trang til navnlig at takke for realklassens historietimer. Den inspirerende fortællekunst og det omfattende overblik, vi her blev vidner til, har for mig og sikkert også for mange andre betydet en aldrig slukt kærlighed til historie. Større ros kan der vist ikke gives en lærerinde.

Ved elevmødet i sommer udnævnte vi frk. Espensen til æresmedlem af elevforeningen. Det får stå som vor beskedne tak – både for mange, mange års kassererhverv i foreningen – og først og fremmest for alt, hvad frk. Espensen har givet os gennem sin undervisning.

Nils Olav Olsen.

Efterskolen 1960-61

Sven-Aage Alexandersen, Middelfart.
Anders Jørgen Andersen, Brylle.
Frede Andersen, Flemløse Grave.
Jørgen Klindt Andersen, Kærby.
Karen Inge Andersen, Ebberup.
Jette Møller Bay, Ebberup.
Mogens Bo, Helnæs.
Erik Juul Christensen, Vester Hæsinge.
Flemming Christiansen, Helnæs.
Tom Christiansen, Aa.
Hans Erling Dinesen, Sandager.
Arne Christian Frederiksen, Naarup.
Else Langkjær Gormsen, Kærby.
Inge Margrethe Hammerum, Birkerød.
Verner Hammerum, Birkerød.
Else-Marie Hansen, Over Holluf.
Finn Larsen Hansen, Kølstrup.
Henning Hansen, Korup.
Jørgen Quist Hansen, Kølstrup.
Ole Storm Hansen, Greve Strand.
Tove Bøgelund Hansen, Odense.
Gretha Jacobsen, Odense.
Aase Jensen, Helnæs.
Palle Sandholdt Jensen, Barløse.
Steen Kjær Jensen, Kølstrup.
Mogens Løve Jepsen, Assens.
Birte Kirstine Johansen, Odense.
Aase Lykke Jørgensen, Ørslev.
Erik Kanding Jørgensen, Kølstrup.
Erik Ploug Jørgensen, Roerslev.
Jørgen Ingeman Jørgensen, Roerslev.
Lis Birgit Welling Jørgensen, Naarup.
Ib Larsen, Naarup.
Ove Marius Lundvald, Tommerup.
Poul Erik Martinussen, Nordskov.
Arne Mortensen, Brylle.

Glemstjerg Skole 1960. 61.

Ane-Lise Nielsen, Barløse.
Annette Funck Nielsen, Aa.
Birgit Nielsen, Kærby.
Flemming Nielsen, Over Holluf.
Jørgen Even Nielsen, Lumby.
Vagn Holm Nielsen, Sperrestrup.
Poul Nygaard Olsen, Kaslund.
Arne Pedersen, Helnæs.
Bente Marie Pedersen, Helnæs.
Bente Møller Pedersen, Ejby.
Johannes Arne Pedersen, Fjellerup.
Per Østergaard Pedersen, Ladby.
Ove Rasmussen, Ebberup.
Erik Schjerning, Brylle.
Hanne Merete Sørensen, Helnæs.
Peder Storm Vikkelsø, Helnæs.
Gunnar Eigil Zielke, Haderslev.

Eksamensholdet juli 1961 (3 årigt).

Eksamensholdene 1961

Bente Andersen, Over Holluf.
 Grethe Lilian Andersen, Glamsbjerg.
 Steffen Borch-Madsen, Skodsborg.
 Hans Erik Brems, Naarup.
 Elsebeth Brimnes, Eide, Færøerne.
 Jørgen Gungaard, Nordborg.
 Anna Hansen, Røjle.
 Frede Wang Hansen, Vandborg.
 Esther Theilgaard Jørgensen, Rinkenæs.
 Preben Ellekjær Knudsen, Sønderby.
 Karen Hildegard Lage, Odense.
 Ole Lambertsen, Frankfurt.
 Inge Kirstine Louise Larsen, København.
 Margit Emdal Larsen, Melby.
 Alf Finn Madsen, Naarup.

Eksamensholdet juli 1961 (2¼ årigt).

Aase Lund Mikkelsen, Fole.
 Gunnar Primdal Mogensen, Øster Gejl.
 Preben Skov Nielsen, Kivmose.
 Gisela Sørensen, Aarø.
 Johannes Nis Sørensen, Tørsbøl, Sønderjylland.
 Rasmus Weber, Bjerreby.

Anders Christian Andersen, Kærum.
 Jørgen Christiansen, Flemløse.
 Leif Laurits Christiansen, Glamsbjerg.
 Inger Møller Eriksen, Knarreborg.
 Birthe Kirsten Hansen, Gummerup.
 Svend Børge Hansen, Ebberup.
 Karen Jacobsen, Langsted.
 Inger Margrethe Jensen, Knarreborg.
 Mogens Peter Jensen, Glamsbjerg.
 Kirsten Lise Jørgensen, Flemløse.
 Erna Knudsen, Verringe.
 Jørgen Steenberg Knudsen, Slagelse.

John Larsen, Glamsbjerg.
Lone Eg Larsen, Glamsbjerg.
Vilhelm Lindeloff, Snavé.
Jørgen Wejs Møller, Glamsbjerg.
Dorthe Nielsen, Kirke-Søby.
Ulla Nielsen, Naarup Skov.
Aage Normann Juul Pedersen, Glamsbjerg.
Alex Yngvar Pedersen, Flemløse.
Ingelise Petersen, Voldtofte.
Lone Pind, Glamsbjerg.
Alf Forsberg Rasmussen, Glamsbjerg.
Bente Lindegaard Rasmussen, Glamsbjerg.
Johanne Louise Nygaard Sørensen, Flemløse.
Inger Merete Schultz Thing, Tommerup.

INDHOLDSFORTEGNELSE

Gunnar Olsen: Målet	5
Mindeord om forstander Gunnar Olsen	13
Nils Olav Olsen: Mindeskrift – elevskrift	25
Nyt fra gamle elever	26
Noter ved Asger Baunsbak-Jensen	32
Marie Olsen: Kære gamle elever	34
Marie Espensen: Fra november til november	36
Fru Skriver er fyldt 80 år	42
Frk. Espensen er fyldt 70 år	43
Medlemslister	45